

หลักการคุ้มครองเยาวชน ที่ถูกไลดรอนเสรีภาพ

ISBN 974-7153-28-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2547 จำนวน 5,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 กุมภาพันธ์ 2549 จำนวน 5,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

422 ถนนพญาไท (เชิงสะพานหัวช้าง)

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

พิมพ์ที่ บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด

โทรศัพท์ 0 2612 4166-8 โทรสาร 0 2612 4509

ตู้ ปณ. 400 ปณจ. รongเมือง กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 0 2219 2983

โทรสาร 0 2219 2983

สายด่วน 1377

E-mail : promotenetwork@nhrc.or.th

Website : <http://www.nhrc.or.th>

หลักการคุ้มครองเยาวชน ที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ

คำนำ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ถือกำเนิดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้หลายประการ โดยมีอำนาจหน้าที่ด้านต่างประเทศที่สำคัญคือ การส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ การตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

องค์การสหประชาชาติเป็นต้นกำเนิดสำคัญในการกำหนดมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งรัฐมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม และแนวทางในเรื่องอื่นๆ ที่ประชาคมระหว่างประเทศเห็นพ้องว่า รัฐสมาชิกควรได้นำไปพิจารณาประยุกต์ใช้ภายในประเทศ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สสม.) จึงได้จัดทำเอกสารชุด **แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ** ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และกระตุ้นให้มีการนำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศให้มีความเข้มแข็งขึ้น

เอกสาร **แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ** ลำดับที่ 8 เรื่อง **“หลักการคุ้มครองเยาวชนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ”** นั้น เป็นการนำสาระสำคัญของหลักการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อ พ.ศ. 2533 มาจัดทำในรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจแก่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องสาธารณสุขชนทั่วไป รวมถึงผู้เยาว์

หลักการได้กล่าวถึงการคุ้มครองและดูแลผู้เยาว์เมื่อต้องไปอยู่ในความดูแลของสถานควบคุมตัว ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ เมื่อผู้เยาว์จำเป็นต้องถูกลิดรอนเสรีภาพตามกระบวนการยุติธรรม โดยการส่งผู้เยาว์ไปยังสถานควบคุมตัวนั้น ควรเป็นวิธีการสุดท้าย และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุด โดยในขณะที่ผู้เยาว์อยู่ระหว่างการควบคุมตัวนั้น ต้องมีการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้เยาว์ ความปลอดภัย และมุ่งส่งเสริมสภาพร่างกายและจิตใจเพื่อเตรียมผู้เยาว์ในการกลับคืนสู่สังคม

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังว่าหนังสือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ตลอดจนภาคประชาสังคม ในการนำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ยอมรับกันทั่วโลกมาสร้างเสริมให้เกิดการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในสังคมไทยต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ 2549

หนูซื้อเด็กหญิง
ตัวโน้น ค่ะ...
กำลังจะไปอยู่
บ้านจิตปราณี

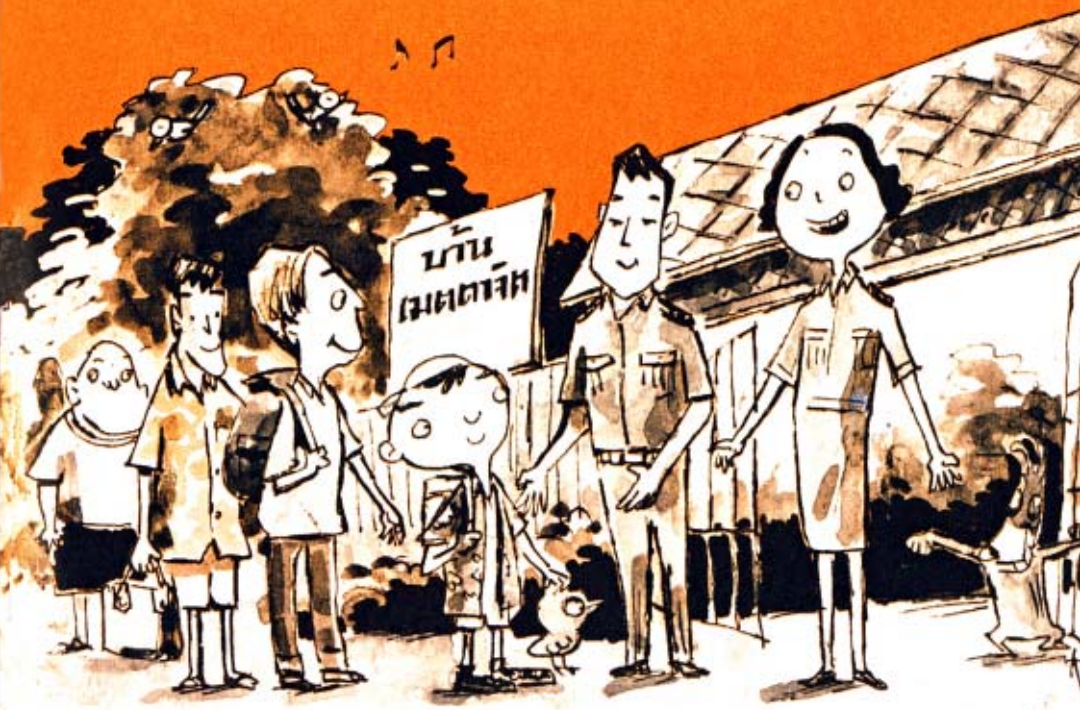
ผมซื้อเด็กชาย
ตัวหนึ่งครับ
กำลังจะไปอยู่
บ้านเมตตาจิต

ตัวโน้น
กับ
ตัวนี้

การนำเด็กๆเข้ามาอยู่ในสถานที่นี้
ต้องคำนึงถึงความเป็เด็ก
เราห้าเรา มา ไม่ใช่เพื่อการกักขัง
คุมขังหรือลงโทษ
แต่เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้
อย่างมีคุณภาพ

1. กระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้เยาว์
ต้องยึดหลักสิทธิมนุษยชน ความ
ปลอดภัย และส่งเสริมสภาพ
ร่างกายและจิตใจของผู้เยาว์

2. การควบคุมตัวผู้เยาว์ควรเป็นวิธีการสุดท้าย และให้มีช่วงเวลาสั้นที่สุด และให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์นี้ ทั้งนี้

ระยะเวลาในการลงโทษต้อง
กำหนดโดยศาล ซึ่งควร
คำนึงถึงโอกาสที่จะได้รับ
การปล่อยตัวก่อนกำหนด
ด้วย

3. กฎเกณฑ์นี้ควรนำไปใช้อย่างเป็นกลาง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างใดๆ เช่น สีผิว ศาสนา เพศ ภาษา ฐานะ โดยผู้เยาว์มีสิทธิรับทราบกฎเกณฑ์นี้ด้วย

4. รัฐควรนำกฎเกณฑ์นี้ไปปรับใช้กับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการเยียวยาผู้ถูกละเมิด เช่น การจ่ายค่าชดเชย รวมทั้งติดตามดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้
5. หน่วยงานที่มีหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการดูแลผู้เยาว์ที่ถูกควบคุมตัวว่าเป็นการเตรียมให้ผู้เยาว์กลับคืนสู่สังคม และวิธีการที่สำคัญคือ การให้เยาวชนมีโอกาสสัมผัสกับชุมชนภายนอก

กรอบการปฏิบัติต่อผู้เยาว์ สำหรับหลักเกณฑ์นี้

1. สถานที่ควบคุมตัวผู้เยาว์ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพในตนเอง ความรับผิดชอบ และกระตุ้นให้เกิดทัศนคติ ทักษะต่างๆ ที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม
2. แม้ผู้เยาว์จะถูกลิดรอนเสรีภาพ แต่ต้องไม่กระทบต่อสิทธิต่างๆ ที่ควรได้รับตามกฎหมายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ขัดกับการลิดรอนเสรีภาพนั้น

3. ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของผู้เยาว์ที่ถูกควบคุมตัว รัฐควรให้มีองค์กรภายนอกที่เป็นอิสระเข้าไปตรวจสอบสถานที่ควบคุมตัวอย่างสม่ำเสมอ
4. กฎเกณฑ์นี้ควรนำไปประยุกต์ให้เข้ากับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

การปฏิบัติต่อผู้เยาว์ ในขณะรอพิจารณาคดี

1. ไม่ควรมีการควบคุมตัวผู้เยาว์ที่ยังไม่ถูกตัดสินว่า
กระทำความผิด เพราะถือว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่
หากจำเป็นต้องมีการควบคุมตัว ต้องให้มีระยะ
เวลาสั้นที่สุด และแยกออกจาก
ผู้เยาว์ที่ถูกตัดสินแล้วว่ากระทำ
ความผิด

2. มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมตัวผู้เยาว์ที่ยังไม่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิด ควรเป็นดังนี้

 ได้รับคำปรึกษาด้านกฎหมาย โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งต้องเก็บเป็นความลับส่วนตัว

 สามารถทำงานโดยมีค่าตอบแทน และสามารถเรียนหรือฝึกทักษะได้ โดยไม่มีการบังคับ

 ควรให้หรืออนุญาตให้ผู้เยาว์ได้มีวัสดุหรืออุปกรณ์สำหรับสันทนาการที่เหมาะสม

การควบคุมตัวผู้เยาว์ ควรมีมาตรฐานต่างๆ ดังนี้

1. บันทึกประวัติของผู้เยาว์

ต้องไม่มีการรับผู้เยาว์ไว้ในสถานควบคุม หากไม่มีคำสั่งจากศาล ฝ่ายบริหารหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องและเมื่อรับเข้ามาแล้วควรลงบันทึกในทะเบียนเป็นหลักฐานโดยทันที

ประวัติของผู้เยาว์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ กฎหมาย สุขภาพ ความประพฤติ หรืออื่นใด ต้องเก็บเป็นความลับในแฟ้มเฉพาะบุคคล และปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ

บุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จึงจะสามารถอ่านแฟ้มข้อมูลเหล่านี้ได้ และหากเป็นไปได้ ผู้เยาว์ควรมีสิทธิได้อ่านแฟ้มของตนเอง

และสามารถคัดค้านข้อมูล

หรือความเห็นใดที่คิดว่าไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมได้ เมื่อผู้เยาว์พ้นจากสถานที่ควบคุมตัว ต้องปิดแฟ้มประวัติ และทำลายแฟ้มเมื่อถึงเวลาอันควร

ข้อมูล
ผู้เยาว์ต้อง
เป็นความลับ

2. การรับตัว การลงทะเบียน และการโยกย้ายสถานที่

 ในสถานที่ควบคุมตัวผู้เยาว์ จะต้องมียุติบัตรประวัติของผู้เยาว์ที่สมบูรณ์ และเป็นความลับ ดังนี้

- ก. ข้อมูลเฉพาะของบุคคล
- ข. ข้อเท็จจริงและสาเหตุของการกระทำผิด
- ค. วันและเวลาของการรับตัว โยกย้าย และการปล่อยตัว
- ง. รายละเอียดที่ได้แจ้งกับบิดามารดา และผู้ปกครอง ทุกครั้งที่มีการรับตัว โยกย้าย และปล่อยตัวผู้เยาว์ ที่อยู่ในความดูแล
- จ. รายละเอียดที่ทราบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทั้งกาย และจิต รวมทั้งการใช้ยาและเครื่องมือแอลกอฮอล์

เมื่อรับผู้เยาว์เข้ามา ควรมอบ

สำเนาระเบียบของสถานควบคุม

ตัว สิทธิและหน้าที่ รวมทั้ง

แจ้งให้ผู้เยาว์เข้าใจถึงการ

ดำเนินงานของสถานควบคุมตัว

กฎ ระเบียบ วิธีการเข้าถึง

ข้อมูล หน่วยงานรับเรื่อง

ร้องเรียน การช่วยเหลือด้านกฎหมาย ในภาษาที่

ผู้เยาว์สามารถเข้าใจได้ สำหรับเยาวชนที่ไม่สามารถ

อ่านหนังสือหรือไม่สามารถเข้าใจภาษาเขียน ต้องใช้วิธี

อื่นใดให้สามารถเข้าใจได้อย่างเท่าเทียมกัน

ค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายผู้เยาว์ เป็นความรับผิดชอบ

ของสถานควบคุมตัว โดยพาหนะในการเคลื่อนย้าย

ต้องมีที่ระบายอากาศและแสงที่เพียงพอ ผู้เยาว์ต้อง

ไม่อยู่ในสภาพที่ยากลำบาก หรือไร้ศักดิ์ศรี ทั้งนี้การ

โยกย้ายต้องไม่กระทำโดยพลการ

3. การจัดกลุ่มให้เหมาะสมแก่ผู้เยาว์

 เมื่อรับผู้เยาว์เข้ามาแล้ว ควรมีการสัมภาษณ์ และจัดทำรายงานเกี่ยวกับสภาพทางจิตใจ และสังคม ซึ่งระบุประเภท ระดับ และรูปแบบของการดูแลที่เหมาะสมแก่ผู้เยาว์นั้น รายงานดังกล่าวพร้อมทั้งรายงานด้านการแพทย์ควรส่งต่อให้ผู้บริหาร เพื่อพิจารณาส่งตัวไปยังหน่วยที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้การดูแลผู้เยาว์ของสถานที่ควบคุมตัว หากจำเป็นต้องให้การบำบัดพิเศษ อาจยินยอมให้มีการขยายระยะเวลาควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมแล้ว ควรจัดเตรียมแผนการบำบัดเฉพาะบุคคลที่ระบุถึงวัตถุประสงค์ ระยะเวลา และวิธีบำบัด

 การควบคุมตัวผู้เยาว์ต้องคำนึงถึงความเป็นพิเศษ
สถานะ และความต้องการตามอายุ บุคลิกภาพ เพศ
และประเภทของความผิด รวมทั้งสุขภาพกายและ
จิตเพื่อคุ้มครองผู้เยาว์จากสถานการณ์ที่อันตราย
หรือเสี่ยงต่างๆ

 เกณฑ์หลักในการจัดกลุ่มผู้เยาว์คือการคำนึงถึง
ประเภทของการดูแลผู้เยาว์ให้เหมาะสมที่สุดตาม
ความต้องการเฉพาะบุคคล
รวมถึงการคุ้มครอง
ผู้เยาว์ทั้งด้านร่างกาย
จิตใจ ศีลธรรม และ
ความเป็นอยู่

ควรแยกผู้เยาว์จากสถานที่ควบคุมตัวของผู้ใหญ่ ยกเว้นว่าจะได้อยู่กับครอบครัว หากจะต้องควบคุมตัวร่วมกับผู้ใหญ่แล้ว จะต้องคัดเลือกผู้ใหญ่อย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพิเศษอันจะส่งผลดีแก่ผู้เยาว์นั้นๆ

สถานที่ควบคุมตัวผู้เยาว์ ควรเป็นสถานที่เปิดที่มีการควบคุมน้อยที่สุด และมีจำนวนผู้เยาว์น้อย เพื่อที่จะให้มีมาตรการดูแลเฉพาะบุคคลได้อย่างทั่วถึง ควรมีการกระจายที่ตั้ง และขนาดสถานที่ควบคุมตัวผู้เยาว์ เพื่อให้ผู้เยาว์และครอบครัวสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยมุ่งให้มีสถานที่ควบคุมตัวขนาดเล็ก เพื่อให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

4. สภาพแวดล้อมและที่พัก

 ผู้เยาว์มีสิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการตามความจำเป็นต่อสุขภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

 การออกแบบสถานที่ควบคุมตัว และสภาพแวดล้อม ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟู เช่น ความเป็นส่วนตัว การกระตุ้นการรับรู้ โอกาสในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนและเข้าร่วมในกีฬา การออกกำลังกาย และกิจกรรมยามว่าง การออกแบบและโครงสร้างของสถานที่ควบคุมตัว ควรคำนึงถึงความปลอดภัยเมื่อเกิดอัคคีภัย และควรมีระบบเตือนภัย รวมทั้งการซ่อมหนีภัยด้วย อีกทั้งไม่ควรตั้งอยู่ในที่ซึ่งมีความเสี่ยงหรือไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ

หอนอนควรแบ่งเป็นกลุ่ม
ย่อยหรือเป็นห้องส่วนตัว
โดยมีเตียงแยกเป็นสัดส่วน
อย่างพอเพียง และถูก
สุขอนามัย โดยควรมีการ
ตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ แต่
ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม
ด้วย

ควรมีเครื่องสุขภัณฑ์อย่างพอเพียง สะอาดและมีความ
เป็นส่วนตัว

 การมีของใช้ส่วนตัว ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความ
เป็นส่วนตัว และมีความสำคัญต่อสภาพทางจิตใจของ
ผู้เยาว์ ทั้งนี้ผู้เยาว์ควรมีที่เก็บของใช้อย่างพอเพียง
และได้รับการเคารพในสิทธินั้น ของใช้ส่วนตัวของผู้
เยาว์ที่ผู้เยาว์เลือกจะไม่เก็บไว้กับตัวหรือถูกยึด ควร
เก็บไว้ในที่ปลอดภัย โดยให้ผู้เยาว์ลงนามในใบเก็บของ
ด้วย และควรมอบสิ่งของและเงินทองเหล่านั้นเมื่อ
ผู้เยาว์ได้รับการปล่อยตัว ยกเว้นในกรณีซึ่งผู้เยาว์นั้น
ได้รับอนุญาตให้ใช้เงินหรืออนุญาตให้ส่งของเหล่านั้น
กลับ ถ้าพบว่าผู้เยาว์มียาใดๆ ในครอบครอง เจ้าหน้าที่
การแพทย์ควรเป็น
ผู้ตัดสินใจว่าควร
จะดำเนินการ
อย่างไร

 ผู้เยาว์ควรมีสิทธิที่จะได้ใช้เสื้อผ้าของตนเองเท่าที่เป็นไปได้ และผู้เยาว์ควรมีเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ และเพียงพอแก่การรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ผู้เยาว์รู้สึกต่ำต้อยหรืออับอาย ผู้เยาว์ที่เคลื่อนย้ายหรือออกจากสถานควบคุมตัว ไม่ว่าด้วยเหตุใดควรได้รับอนุญาตให้ใส่เสื้อผ้าของตนเอง

 ผู้เยาว์ควรได้รับอาหารที่พอเพียง เหมาะสมทั้ง 3 มื้อ ทั้งในเรื่องของคุณภาพ ปริมาณ ความสะอาด ตามหลักศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งมีน้ำดื่มที่สะอาดตลอดเวลา

5. การศึกษา การฝึกอาชีพ และการทำงาน

 ผู้เยาว์ที่อยู่ในช่วงวัยเรียนภาคบังคับ มีสิทธิได้รับการศึกษาตามความจำเป็นและความสามารถ และวางหลักสูตรเพื่อให้ผู้เยาว์นั้นกลับคืนสู่สังคมได้ หากเป็นไปได้ควรจัดนอกสถานที่ควบคุม โดยอาจจัดในโรงเรียนชุมชน โดยผู้สอนที่มีความสามารถโดยการบูรณาการเข้ากับระบบการศึกษาของประเทศ เพื่อเมื่อผู้เยาว์ได้รับการปล่อยตัวแล้ว สามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศได้ โดยไม่มีปัญหา

 การศึกษาควรให้ความสำคัญพิเศษแก่ผู้เยาว์ต่างด้าว หรือมีความต้องการพิเศษทางด้านวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติ สำหรับผู้เยาว์ที่อ่านหนังสือไม่ออกหรือมีปัญหาเรื่องการเรียนหรือรับรู้ ควรมีสิทธิได้รับการศึกษาพิเศษ

 สำหรับผู้เยาว์ที่มีอายุเกินการศึกษาภาคบังคับ และต้องการที่จะศึกษาต่อ ควรได้รับอนุญาตและการสนับสนุน

 วุฒิการศึกษาของผู้เยาว์เหล่านั้น ต้องไม่ระบุเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้เยาว์

 สถานควบคุมตัวควรจัดให้บริการห้องสมุดที่มีหนังสือประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้เยาว์ และสนับสนุนให้ผู้เยาว์ใช้บริการดังกล่าว

 ผู้เยาว์ควรมีสิทธิได้รับการอบรม และฝึกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับการทำงานในอนาคต

 ผู้เยาว์ควรเลือกประเภทงานที่เหมาะสมกับตนเองได้ ซึ่งต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการของสถานควบคุมตัวด้วย

 มาตรการคุ้มครองแรงงานเด็กและผู้ทำงานซึ่งเป็นเยาว์ควรนำมาตรการทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็กและผู้ทำงานซึ่งเป็นผู้เยาว์ มาใช้กับผู้เยาว์ที่ถูกลิดรอนเสรีภาพด้วย

🐼 หากเป็นไปได้ ผู้เยาว์ควรมีโอกาสทำงานที่มีรายได้ และอยู่ในชุมชนนั้น เพื่อฝึกอาชีพและเพิ่มโอกาสในการทำงานในอนาคตเมื่อกลับคืนสู่ชุมชน

🐼 ผู้เยาว์ที่ทำงานควรมีสติที่ได้รับค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน การฝึกอาชีพของเยาวชนไม่ควรเป็นไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ของสถานควบคุมตัวหรือบุคคลอื่น ส่วนหนึ่งของรายได้ควรกันไว้เป็นเงินออมเพื่อจะมอบให้ผู้เยาว์เมื่อได้รับการปล่อยตัว ผู้เยาว์ควรมีสติที่จะได้รายได้ที่เหลือในการซื้อสิ่งของส่วนตัว หรือชดเชยให้กับเหยื่อหรือครอบครัวของเหยื่อที่ผู้เยาว์นั้นได้กระทำผิดไว้

6. กิจกรรมสันทนาการ

 ผู้เยาว์มีสิทธิ์ที่จะมีเวลาในการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม ในสถานที่เปิดโล่ง โดยจัดการฝึกให้กับเยาวชน การจัดพื้นที่และอุปกรณ์ให้เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้เยาว์ควรมีเวลาว่างสำหรับการพัฒนาทักษะด้านศิลปะและงานประดิษฐ์

7. ศาสนา

 ผู้เยาว์ควรได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติกิจทางศาสนา หรือความเชื่อตามที่ต้องการ โดยเฉพาะในการประกอบพิธีกรรมหรือการพบปะพูดคุยในด้านศาสนา รวมทั้งสามารถมีหนังสือ หรือวัตถุทางศาสนาเป็นของตัวเอง หากในสถานที่ควบคุมตัวมีผู้เยาว์ที่นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่งเป็นจำนวนมากพอ ควรให้มีการแต่งตั้งผู้แทนและอนุญาตให้ประกอบกิจทางศาสนาได้อย่างสม่ำเสมอ และการไปสักการะสถานที่สำคัญทางศาสนา ผู้เยาว์ควรมีสสิทธิได้รับการเข้าเยี่ยมจากผู้แทนศาสนา และมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วม พิธีกรรม การเรียนศาสนา การให้คำปรึกษา หรือการชี้ชวนให้เข้าศาสนา

8. การรักษาพยาบาล

 ผู้เยาว์ควรได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่รวดเร็ว และมีคุณภาพ รวมถึงเรื่องฟัน ตา สุขภาพจิต การใช้ยา และโภชนาการพิเศษตามความจำเป็นทางการแพทย์ ซึ่งการบริการทางการแพทย์ดังกล่าว ควรจัดให้โดยผ่านสถานพยาบาลในชุมชนเท่าที่เป็นไปได้

 ผู้เยาว์มีสิทธิที่จะได้รับการตรวจสอบสุขภาพจากแพทย์ทันทีที่เข้าสู่สถานที่ควบคุมตัว เพื่อบันทึกหลักฐานที่ผู้เยาว์อาจถูกกระทำมาก่อนหน้า โดยระบุสภาพร่างกายและจิตใจที่ต้องรักษาต่อไป

 การให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้เยาว์ ควรคำนึงถึงเหตุที่จะเป็นอุปสรรคต่อการกลับคืนสู่สังคมของผู้เยาว์ เช่นอาการป่วยทางกายและจิต การใช้ยาในทางที่ผิด หรืออื่นๆ

🦉 หากมีเหตุให้เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ เชื่อว่าสุขภาพกาย หรือจิตของผู้เยาว์อาจได้รับผลกระทบจากการควบคุม ตัวต่อไป หรือจากการอดอาหารประท้วง หรือเหตุจาก สภาพคุมขังอื่นใด ควรรายงานทันทีต่อผู้บริหารของ สถานที่ควบคุมตัว รวมทั้งหน่วยงานอิสระที่ดูแลสภาพ ความเป็นอยู่ของผู้เยาว์

🦉 ผู้เยาว์ที่มีอาการเจ็บป่วยทางจิตควรได้รับการรักษาโดย สถาบันที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่มีความเป็นอิสระ และ ควรให้มีการรักษาที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

 สถานควบคุมตัวควรมีมาตรการพิเศษด้านยาเสพติด และโครงการฟื้นฟู โดยปรับให้เหมาะสมกับอายุ เพศ และความต้องการอื่นของผู้เยาว์ และควรจัดให้มีการบำบัดสำหรับเยาวชนที่ติดยาหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

 ควรให้ยาในกรณีที่จำเป็นด้วยเหตุผลทางการแพทย์ และควรได้รับการยินยอมจาก ผู้เยาว์ก่อน ทั้งนี้ต้องไม่ให้ยาเพื่อเอาข้อมูลหรือคำสารภาพจากผู้เยาว์ หรือเป็นการลงโทษ และห้ามใช้ผู้เยาว์เป็นผู้ถูกทดลองยาหรือการรักษาใดๆ การจ่ายยาควรได้รับการ ดูแลและปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่เหมาะสม

9. การแจ้งถึงการเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต

 ครอบครัวหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์มีสิทธิได้รับแจ้งถึงสุขภาพของผู้เยาว์เมื่อมีการร้องขอ หรือเมื่อมีเหตุเกิดกับผู้เยาว์ ในกรณีการเสียชีวิตหรือเมื่อต้องโยกย้ายผู้เยาว์ไปรักษาข้างนอก หรือเมื่อผู้เยาว์ต้องรักษาตัวในสถานที่ควบคุมตัวนาน 48 ชั่วโมง ต้องแจ้งแก่ครอบครัว ผู้ดูแล หรือสถานกงสุลสำหรับผู้เยาว์ต่างชาติทราบด้วย

 ในกรณีที่ผู้เยาว์เสียชีวิตในสถานที่ควบคุมตัว ญาติที่ใกล้ชิดที่สุดมีสิทธิในการตรวจ มรณบัตร ร่างกาย ผู้เสียชีวิต และตัดสินใจดำเนินการ ในกรณีที่ผู้เยาว์เสียชีวิตในสถานที่ควบคุมตัวควรมีการตรวจสอบ และจัดทำรายงานที่เป็นอิสระถึงการตายและให้ญาติใกล้ชิดรับทราบรายงานนั้น การตรวจสอบดังกล่าวควรกระทำเช่นกันหากผู้เยาว์เสียชีวิตภายใน 6 เดือนหลังการปล่อยตัว และมีเหตุให้เชื่อว่าการตายนั้นเกี่ยวข้องกับ การควบคุมตัว

ห้ามทำ
อย่างนี้
เด็ดขาด

 ผู้เยาว์ควรได้รับแจ้งถึงการตาย การเจ็บป่วย ร้ายแรงหรือการบาดเจ็บของญาติใกล้ชิดใน ครอบครัวทันที และได้รับโอกาสเข้าร่วมงานศพ หรือไปเยี่ยมญาติที่ป่วยหนัก

10. การติดต่อกับภายนอก

ผู้เยาว์ควรสามารถได้รับการติดต่อสื่อสารกับภายนอกได้ เช่น ครอบครัว เพื่อน บุคคลอื่น หรือผู้แทนจากองค์กรต่างๆ โดยได้รับการอนุญาตให้กลับไปเยี่ยมบ้าน รวมทั้งการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเป็นสิทธิที่ผู้เยาว์พึงได้รับ และเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมผู้เยาว์ในการกลับคืนสู่สังคม ทั้งนี้ ระยะเวลาที่ผู้เยาว์ออกนอกสถานที่ควบคุมตัวนั้น ให้นับรวมเป็นระยะเวลาต้องโทษด้วย

ผู้เยาว์ควรได้รับการเข้าเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอหรือสัปดาห์ละครั้ง แต่ไม่ควรน้อยกว่าเดือนละครั้ง และผู้เยาว์พึงได้รับการเคารพในความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวหรือทนาย

ผู้เยาว์ควรมีสสิทธิเขียนหรือโทรศัพท์ถึงผู้ใดก็ได้
อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ยกเว้นในกรณีที่
กฎหมายห้ามไว้ รวมถึงการได้รับจดหมายจาก
ภายนอกด้วย

ผู้เยาว์ควรมีโอกาสได้รับทราบข่าวจากการอ่าน
หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ วิทยู
โทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมทั้งได้รับการเข้าเยี่ยมจาก
ผู้แทนของสมาคม หรือองค์กรอื่นใดที่ผู้เยาว์สนใจ
และถูกกฎหมาย

ใครอ่านหน้า 13
ข่าวรถชิงเขาว่าไงต่อ
อ่านให้ฟังหน่อย

11. ข้อกำหนดในการควบคุมและการใช้กำลัง

 ไม่ควรใช้เครื่องมือในการควบคุมหรือบังคับในทุกกรณี ยกเว้นเมื่อได้ใช้วิธีการอื่นใดแล้ว แต่ไม่เป็นผล และมีกฎหมายหรือระเบียบอนุญาต ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นวิธีการที่สร้างความอับอายหรือลดทอนศักดิ์ศรีของผู้เยาว์ และควรใช้อย่างจำกัดและในระยะเวลาอันสั้นที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เยาว์ทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่น หรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินอย่างร้ายแรง และเมื่อต้องใช้มาตรการดังกล่าวต้องหารือกับแพทย์ และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่า

 ควรห้ามเจ้าหน้าที่พกและใช้อาวุธในสถานที่ควบคุมตัว

12. มาตรการหรือกระบวนการด้านวินัย

 มาตรการหรือกระบวนการด้านวินัยใดๆ ควรเป็นไป เพื่อความปลอดภัย และความเรียบร้อย และควร สอดคล้องกับการดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของผู้เยาว์และ วัตถุประสงค์หลักของสถาบันคือ การรักษาความยุติธรรม การเคารพตนเอง และการเคารพสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐานของทุกคน

 ห้ามใช้มาตรการด้านวินัยทั้งปวงที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติ ที่ทารุณ ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอนศักดิ์ศรี รวมทั้ง การลงโทษเยี่ยงนตี การขังในห้องมืด หรือขังเดี่ยว หรือ การลงโทษอื่นใด ที่อาจกระทบต่อสุขภาพทางกาย และจิตใจของผู้เยาว์ รวมถึงการลดปริมาณอาหาร การ เข้มงวด หรือปฏิเสธการพบปะกับครอบครัวไม่ว่าด้วย เหตุผลใดๆ

การให้ทำงานต้องเป็นไปเพื่อมุ่งในด้านการศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการเคารพในตนเองของผู้เยาว์ เพื่อเตรียมตัวในการกลับคืนสู่ชุมชน และต้องไม่ใช่เป็นการลงโทษทางวินัย ผู้เยาว์ไม่ควรถูกลงโทษซ้ำในการกระทำผิดครั้งเดียวกัน และห้ามการลงโทษเป็นกลุ่ม

หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานที่เป็นกฎหมาย หรือระเบียบ ในเรื่องต่อไปนี้

1. การกระทำซึ่งถือเป็นการละเมิดระเบียบวินัย
2. ประเภท และระยะเวลาของการลงโทษ
3. บุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการสั่งการลงโทษ
4. บุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาคำอุทธรณ์

ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพพื้นฐานและความต้องการของผู้เยาว์

รายงานการปฏิบัติที่ไม่ชอบควรต้องเสนอต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบทันทีโดยไม่ชักช้า และควรมีการตรวจสอบอย่างละเอียดในกรณีนั้นๆ

ผู้เยาว์ไม่ควรถูกลงโทษทางวินัยเว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้อย่างชัดเจน และผู้เยาว์ไม่ควรถูกลงโทษหากไม่ได้รับการแจ้งอย่างเหมาะสมถึงสาเหตุที่ถูกกล่าวหา โดยผู้เยาว์นั้นต้องเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงการให้โอกาสที่จะได้ชี้แจง และสิทธิในการอุทธรณ์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจและเป็นกลาง ทั้งนี้ ต้องมีบันทึกขั้นตอนต่างๆ อย่างครบถ้วน

ผู้เยาว์ไม่ควรได้รับมอบให้มีหน้าที่ในการใช้มาตรการทางระเบียบวินัย เว้นแต่ในการติดตามดูแลกิจกรรมด้านสังคม การศึกษา กีฬา หรือกิจกรรมที่ให้ผู้เยาว์ดำเนินการเองตามที่กำหนดไว้

13. การตรวจเยี่ยมและการร้องเรียน

 ผู้ตรวจการหรือผู้มีหน้าที่เดียวกัน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ควรมีอำนาจในการตรวจเยี่ยมได้ตามต้องการโดยไม่ต้องมีการแจ้งล่วงหน้า ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถพบบุคลากรและผู้เยาว์ทุกคน ในสถานควบคุมตัว รวมถึงขอข้อมูลเอกสารทุกอย่างได้โดยไม่มีข้อจำกัด

 เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้ตรวจการ ควรมีส่วนร่วมในการตรวจตราประเมินการปฏิบัติตามกฎ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ความสะอาด ที่พักอาศัย อาหาร การออกกำลังกาย และการดูแลทางการแพทย์ รวมทั้งสภาพการดำเนินชีวิต ในสถานควบคุมตัวที่กระทบต่อสุขภาพกายและจิตของผู้เยาว์ ผู้เยาว์มีสิทธิในการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ตรวจการ ผู้ใดก็ได้ไ้ได้อย่างเป็นความลับ

 รายงานของผู้ตรวจการควรประเมินการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของสถานที่ควบคุมตัว และเสนอแนะมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว หากผู้ตรวจการพบการละเมิดสิทธิของผู้เยาว์ควรแจ้งกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพื่อให้มีการสืบสวนและลงโทษ

 ผู้เยาว์ควรมีโอกาสในการร้องเรียนต่อผู้บริหารของสถานควบคุมตัวและผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจ

 ผู้เยาว์มีสิทธิในการร้องเรียนไปยังฝ่ายบริหารส่วนกลาง เจ้าหน้าที่ตุลาการ หรือผู้มีอำนาจอื่นโดยปราศจากการคัดกรองเนื้อหา และผ่านช่องทางที่เหมาะสมรวมทั้งได้รับการแจ้งผลโดยไม่ชักช้า

 ควรจัดตั้งหน่วยงานอิสระ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) เพื่อรับและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของผู้เยาว์ที่ถูกควบคุมตัว เพื่อหาข้อยุติอย่างเป็นธรรม

 ผู้เยาว์ควรมีสิทธิในการขอความช่วยเหลือบุคคลในครอบครัว ที่ปรึกษาทางกฎหมายด้านมนุษยธรรม ฯลฯ ในการร้องเรียน ผู้เยาว์ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ควรได้รับความช่วยเหลือ ในกรณีที่ต้องการใช้บริการของหน่วยงานสาธารณะหรือเอกชนที่ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย หรือมีอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียน

14. การกลับคืนสู่สังคม

 ควรมีการเตรียมการให้ผู้เยาว์กลับคืนสู่สังคม ชีวิตครอบครัว การศึกษาหรือการทำงาน หลังจากได้รับการปล่อยตัว ทั้งนี้ การปล่อยตัวก่อนกำหนดและหลักสูตรต่างๆ ควรเป็นไปเพื่อเป้าหมายดังกล่าวด้วย

 ควรให้มีบริการเพื่อช่วยเหลือผู้เยาว์ได้เริ่มต้นใหม่ในสังคม และลดอคติต่อผู้เยาว์ บริการเหล่านี้ควรรวมถึงการประกันให้ผู้เยาว์มีที่พักอาศัยที่เหมาะสม การจ้างงาน เครื่องแต่งกาย ที่เพียงพอในการดำเนินชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัว

15. บุคลากร

 บุคลากรต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น การศึกษา การอบรมอาชีพ การให้คำปรึกษา การสังคมสงเคราะห์ รวมถึง จิตแพทย์และนักจิตวิทยา ซึ่งควรจ้างเป็นบุคลากรประจำ แต่ควรเปิดโอกาสแก่บุคลากรชั่วคราว หรืออาสาสมัครที่มีศักยภาพด้วย สถานควบคุมตัว ควรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความช่วยเหลือที่เหมาะสมและมีอยู่ในชุมชน

 ผู้บริหารควรเลือก และจัดหาบุคลากรที่เหมาะสม เนื่องจากการบริหารจัดการสถานที่ควบคุมตัวต้องคำนึงถึง จริยธรรม มนุษยธรรม ความสามารถ และศักยภาพในวิชาชีพที่จะดูแลผู้เยาว์ รวมถึงบุคลิกภาพส่วนตัว

 บุคลากรควรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม และเพียงพอ และคำนึงถึงบุคลากรที่เป็นทั้งชายและหญิง บุคลากรควรได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีเมตตาธรรม มุ่งมั่น เป็นมืออาชีพ ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เยาว์

- ควรสนับสนุนให้มีการสื่อสารระหว่างสถานที่ควบคุมตัวแต่ละแห่งเพื่อสร้างความร่วมมือในการดูแลผู้เยาว์
- บุคลากรควรได้รับการอบรมและมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยเข้าร่วมฝึกอบรมเป็นระยะ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก การให้สวัสดิการแก่เด็ก สิทธิมนุษยชน และสิทธิของเด็ก รวมทั้งหลักการนี้ด้วย ตามมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมถึงกฎเกณฑ์นี้ด้วย
- ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องและต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

 ในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรควรเคารพและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนพื้นฐานของผู้เยาว์ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

 บุคลากรต้องไม่กระทำ ส่นับสนุน หรือเพิกเฉยต่อการทารุณกรรม หรือการปฏิบัติต่อผู้เยาว์ การลงโทษ การแก้พฤติกรรม หรือการใช้ระเบียบวินัยใดๆ ที่รุนแรง โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอนศักดิ์ศรี ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ

 บุคลากรควรต่อต้านและปราบปรามการทุจริตใดๆ และรายงานต่อหน่วยที่รับผิดชอบโดยไม่ชักช้า

🐼 บุคลากรควรเคารพกฎเกณฑ์นี้ หากมีเหตุให้เชื่อว่า
ได้เกิดหรือจะเกิดการละเมิดอย่างร้ายแรง ควร
รายงานต่อเจ้าหน้าที่หรือองค์กรที่มีอำนาจในระดับ
สูงขึ้นไป

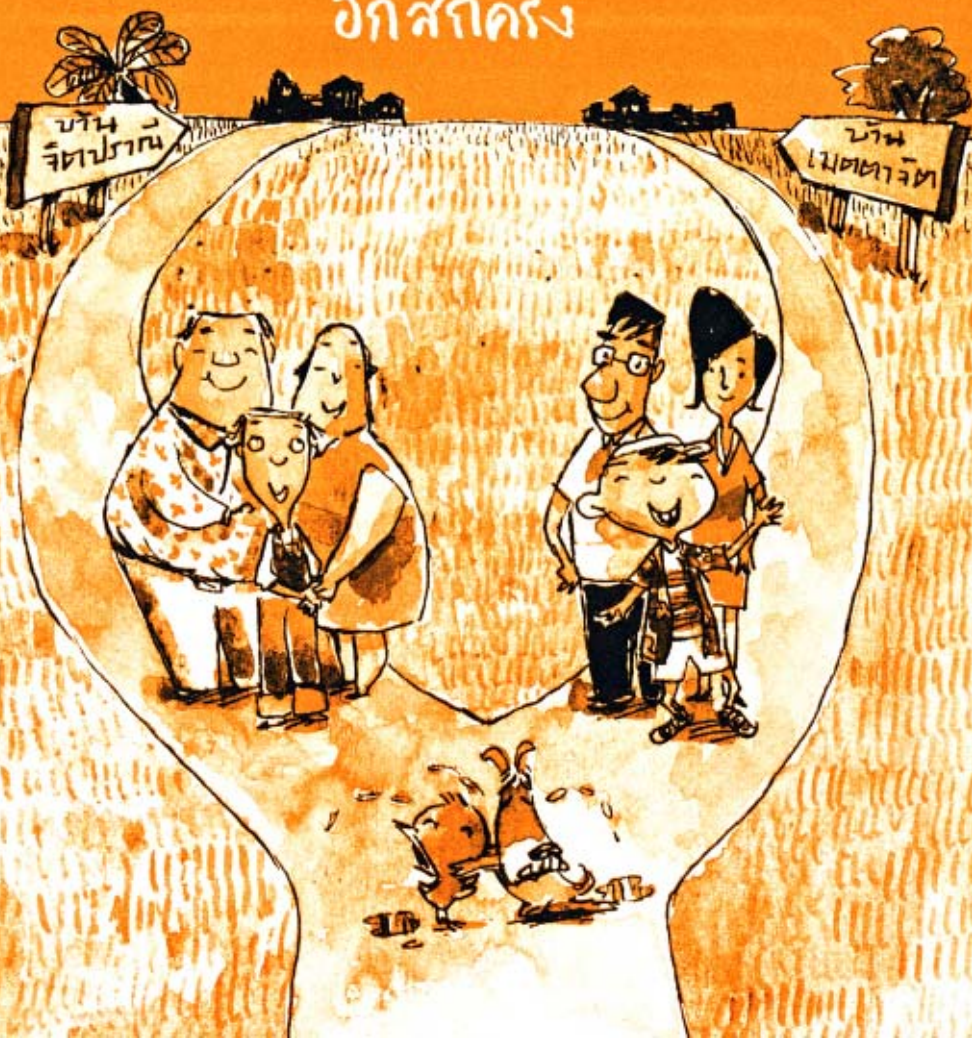
🐼 บุคลากรควรให้มีการควบคุมครองสุขภาพทางกาย
และจิตของผู้เยาว์อย่างเต็มที่ หากเกิดการทำร้าย
ผู้เยาว์ขึ้น ควรดำเนินการด้านการแพทย์โดยพลัน

🐼 บุคลากรควรเคารพสิทธิในความเป็นส่วนตัวของ
ผู้เยาว์ โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นความลับเกี่ยวกับ
ผู้เยาว์และครอบครัว ซึ่งได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่

🐼 บุคลากรควรทำให้ชีวิตภายในกับภายนอกสถาน
ควบคุมตัวแตกต่างกันน้อยที่สุด มิฉะนั้นจะเป็นการ
บั่นทอนการเคารพศักดิ์ศรีของผู้เยาว์ในฐานะที่เป็น
มนุษย์คนหนึ่ง

เด็กๆ ที่ผ่านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
คืนสู่สังคม
ความหวังเดียวในใจของพวกเขา
ก็คือการได้รับโอกาส
จากครอบครัวและสังคม
อีกครั้ง

- A. ผู้เยาว์ หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- B. การลิดรอนเสรีภาพ หมายถึง การควบคุมตัว กักขัง หรือให้อยู่ภายใต้สภาพควบคุม ดูแลตามคำสั่ง ของศาล ฝ่ายบริหาร หรือหน่วยงานอื่นใด โดยไม่สามารถออกนอกบริเวณตามที่ต้องการได้

จาก “กฎเกณฑ์ของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองผู้เยาว์ ที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ (United Nations Rules for the Promotion of Juveniles Deprived of their Liberty) ซึ่งรับรองโดย ข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติที่ 45/113 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองผู้เยาว์ที่ถูก ลิดรอนเสรีภาพทุกรูปแบบ หากการปฏิบัติตามรายละเอียดในกฎเกณฑ์ นี้ใดๆ ไม่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานดังกล่าว ให้ถือหลักการ พื้นฐานนี้เป็นหลัก

ผู้เรียบเรียง นางสาวอัจฉรา ฉายากุล, นางสาวปิยนุช วุฒิพัฒนา, นางสาวรัชดา อภรณ์ศิลป์
ภาพการ์ตูน นายเด่นชัย ธรรมจิตพงศ์
จัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 422 ถนนพญาไท (เชิงสะพานหัวช้าง) เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
 โทรศัพท์ 0-2219-2953 โทรสาร 0-2219-2940
 Homepage: www.nhrc.or.th สายด่วนร้องเรียน 1377

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(พ.ศ. 2544-2550)

1. ศาสตราจารย์เสน่ห์	จามริก	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส	ดิษฐาอภิชัย	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
3. คุณหญิงจันทน์	สันตะบุตร	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
4. นางสาวนัยนา	สุภาพัง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
5. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ประดิษฐ์	เจริญไทยทวี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
6. นายวสันต์	พานิช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิน	นพเกตุ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8. นางสุนี	ไชยรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
9. นายสุรสีห์	โกศลนาวัน	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
10. คุณหญิงอัมพร	มีสุข	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
11. นางสาวอาภา	วงศ์สังข์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขที่ 422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กทม. 10330

โทรศัพท์ 0 2219 2953 โทรสาร 0 2219 2940

Homepage: www.nhrc.or.th สายด่วนร้องเรียน 1377